

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: vedoucího

Práci hodnotila: PhDr. Jaroslava Nováková, Ph.D.

Práci předložil(a): Eva Doležalová

Název práce: Vliv německého-mateřského jazyka na výslovnost češtiny

1. Cíl práce

Předkládaná diplomová práce se zabývá vlivem mateřského jazyka na výslovnost druhého jazyka, konkrétně vlivem výslovnosti němčiny na výslovnost češtiny. Dílčím cílem bylo porovnat fonetický systém němčiny a češtiny, z čehož vyplynul soubor specifik mateřského jazyka, jejichž vliv na češtinu bylo možné prokázat pouze terénním výzkumem. Zjištěná fakta pak měla vyústit v přehled návrhů pro samotnou výuku češtiny jako cizího jazyka.

Stanovené cíle byly splněny.

2. Obsahové zpracování

Práci tvoří úvod, šest vlastních kapitol, závěr, resumé, seznam literatury a přílohy. V úvodu autorka zachycuje cíle práce, její strukturu, metody práce a způsoby záznamu jevů; hodnocení použité literatury bohužel chybí.

Následuje srovnání germánských a slovanských jazyků – jakožto výchozího bodu pro další zkoumání. Vzhledem k tomu, že rozdíly mezi českým a německým jazykem sahají až do období praindoevropštiny a jejího vývoje, je kapitola velmi přínosná pro pochopení dalšího výkladu. Stručný, a přesto přesný výklad vývoje prajazyka a srovnání vokalických a konsonantických systémů (gótštiny a staroslověnštiny) je třeba ocenit, neboť je ve vztahu k práci plně funkční a neobsahuje žádné zbytečné informace.

Třetí kapitola zachycuje zvukovou stránku řeči, zabývá se procesem vzniku řeči, produkcí a percepcí, fyziologií artikulačních orgánů i ostatních ústrojí. Vše je doplněno nákresey a rovněž potřebným porovnáním češtiny a němčiny.

Další dvě kapitoly jsou stěžejní pro celou diplomovou práci; jedná se o klasifikaci německých vokálů i konsonantů a klasifikaci českých vokálů a konsonantů. Hlásky jsou představeny souhrnně v rámci svého systému i jednotlivě – je popsán způsob jejich tvoření, postavení mluvidel, distinktivní rysy, přičemž vše je dle potřeby doplněno nákresey. Každá z kapitol je zakončena přehledem specifik suprasegmentální roviny daného jazyka. Popisy hlásek jsou přesné, výstižné a účelné.

Šestá kapitola je poměrně stručná a přináší charakteristiku češtiny jako cizího jazyka. Představuje jednak specifika při osvojování češtiny a jednak nejčastější problémy při výslovnosti češtiny jako cizího jazyka na teoretickém podkladě.

Následující kapitola zachycuje vlastní výzkum. Začíná stanovením hypotéz, které poměrně jednoznačně vyplývají již z charakteristik hlásek daných jazyků. Dále je podrobně popsán sběr výzkumného materiálu. Vzhledem k rozsahu a charakteru diplomové práce se jedná o ověření hypotéz pouze na základě pilotního výzkumu; avšak i to je dostačující, neboť zjištění v terénu celkem logicky vyplývají z předcházejících zjištění. Teoretická tvrzení tak získávají reálný rámec a jsou zasazena do smysluplného kontextu. V rámci kapitoly se autorka zaměřuje vždy na konkrétní hlásku či skupinu hlásek; charakterizuje stručně jejich podobu v jednom i druhém jazyku, porovná vlastně to, co sleduje při analýze výzkumného materiálu – vše dokládá příklady z nahrávek a zdůvodňuje, proč k chybování v konkrétních případech dochází a současně, proč má chybování takovou podobu. Vše je opět zakončeno srovnáním jevů (a tedy chybami) v suprasegmentální rovině. Daná kapitola je zakončena jednak vyhodnocením zjištění – kde jsou připomenuty jednotlivé hypotézy a zdůvodněno jejich potvrzení – a jednak návrhem možností využití závěrů z výzkumu při výuce češtiny jako cizího jazyka.

Závěr je podrobný a připomíná v souhrnu všechny teoretické i praktické údaje.

3. Formální úprava

Forma práce víceméně odpovídá co do kvality obsahu práce. Text je přehledný, psán je srozumitelným spisovným jazykem, projev autorky je kultivovaný, bez zásadních stylistických nedostatků. Je potřeba ocenit způsob zápisu příkladů, jednak originálu, jednak přepisu z nahrávek; a způsob zápisu jednotlivých hlásek a jejich výslovnosti. To činí práci velmi přehlednou, snadnou čitelnou i čtivou, přestože se jedná o text, který má vysoké nároky na pozornost čtenáře. Po grafické stránce je vše v pořádku. V práci je využíván poznámkový aparát, a to v plném rozsahu.

Vzhledem k vysoké úrovni práce je škoda, že se autorka dopustila několika chyb: pravopis (s. 59), syntax (49, 58, 64), překlapy (s. 2), stylizace (s. 2, 58, 65), kompozice (s. 3), opakování slovní zásoby (s. 50), grafika (51, 52), chybějící údaje v nadpisu (s. 55). Rovněž by bylo vhodnější hovořit o zadopatrovém než o měkkopatrovém; a také závěr by měl být formulován bez opisování částí z předcházejících kapitol.

Nicméně v kontextu celé práce se jedná o drobnosti, které nenarušují kvalitu práce jako celku.

4. Stručný komentář hodnotitele

V první řadě je třeba zdůraznit, že se jednalo o práci nesmírně náročnou co do teoretické přípravy, přípravy výzkumu, vlastní práce v terénu i následného vyhodnocení. Oceňuji samostatnost autorky, její píli, invenci i ochotu překonávat překážky, které v průběhu zpracování vyvstávaly. Předkládaná diplomová práce je veskrze původní, pro praxi velmi přínosná a je zpracována velmi přístupnou formou (bez ohledu na svou náročnost). Drobné nedostatky formálního charakteru nesnižují vysokou kvalitu práce.

5. Otázky a připomínky doporučené k bližšímu vysvětlení při obhajobě

1. Navrhněte, jak by měl učitel češtiny jako cizího jazyka využívat výsledky vašich zjištění (v jaké části výuky, či v jakém období učení se jazyku apod.).
2. Lze ve výzkumu pokračovat? Jakým způsobem, aby byl přínosný s ohledem na další nová zjištění.

6. Navrhovaná známka: výborně
Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Datum: 15. 5. 2015

Podpis:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Nováková', written in a cursive style.

PhDr. Jaroslava Nováková, Ph.D.
KČJ FPE ZČU